

ДОКЛАД на Комисията по европейска интеграция по проекта на Закон за защита на личните данни (№ 102-01-7 от 18.10.2001 г.)

"ДОКЛАД
на Комисията по европейска интеграция
относно законопроекта за защита на личните данни
№ 102-01-7 от 18 октомври 2001 г.,
внесен от Министерския съвет и предстоящ за разглеждане
на първо четене от Народното събрание

На заседание, проведено на 31 октомври 2001 г., Комисията по европейска интеграция разгледа законопроекта за защита на личните данни, внесен от Министерския съвет. На обсъждането присъстваха директорът и експерти от Дирекция "Европейска интеграция" към Народното събрание.

Международните актове в областта на защитата на личните данни - част от достиженията на правото на Европейските общности, са Конвенция № 108 на Съвета на Европа от 1981 г. за защита на лицата във връзка с автоматичната обработка на лични данни и Директива 95/46 на Европейския парламент и Съвета от 24 октомври 1995 г. за защита на физическите лица по отношение на обработката на лични данни и свободното движение на тези данни.

Защитата на личните данни е сред областите, в които са предвидени конкретни мерки за сближаване на българското законодателство с правото на Европейската общност, залегнали в така наречената Бяла книга "Подготовка на асоциираните страни от Централна и Източна Европа за интеграция във вътрешния пазар на Европейския съюз".

Законопроектът за защита на личните данни е разработен на основата на Конвенция № 108 и посочената директива и е съобразен с тези актове. Законопроектът е предстоящ на първо четене, поради което е направена оценка за съответствие само на някои от основните положения, залегнали в него.

Във връзка със съответствието на законопроекта с правото на Европейския съюз следва да бъдат направени следните забележки.

Конвенцията и Директивата предвиждат възможност за дерогиране на техните разпоредби при определени условия.

Член 9, ал. 2 на Конвенцията за защита на лицата във връзка с автоматичната обработка на лични данни допуска дерогиране на разпоредбите на членове 5, 6 и 8 от Конвенцията, когато това е предвидено в законодателството на страната и представлява необходима мярка в едно демократично общество в интерес на защитата на държавната сигурност, обществената безопасност, финансовите интереси на държавата или борбата с престъпността. Съгласно чл. 3, т. 2 на Директива 95/46 на Европейския съюз, последната не се прилага "при обработка на лични данни в хода на дейност, попадаща извън обхвата на правото на Общността, като тази предвидена от дял V и VI на Договора за Европейския съюз и във всички случаи на операции по обработка, свързани с националната сигурност, отбраната, държавната сигурност и дейността на държавата в областта на наказателното право. Дял VI на Договора за Европейския съюз се отнася до сътрудничеството на правосъдието и вътрешните работи, включително борбата с измамите в международен мащаб, правното сътрудничество по наказателноправни въпроси, полицейското сътрудничество за предотвратяване и борба със сериозните

престъпления с международен характер и др. (Член К.1 от Договора за Европейския съюз). Освен това чл. 8, т. 5 на Директива 95/46 предвижда, че обработката на данни относно престъпления, осъдителни присъди или мерки за сигурност следва да се извършва само под контрола на официална власт и допуска дерогиране на защитата, когато националният закон предвижда съответните гаранции с цел недопускане на злоупотреба. Член 13 допуска ограничаване обхвата на задълженията и правата по Директивата, когато тези изключения са насочени към: предотвратяване, разкриване, разследване и наказване на престъпления или нарушаване на установена професионална етика; защита на икономическите и финансови интереси на държавите, включително в областта на паричните, бюджетни и данъчни въпроси; и мониторинга, инспектирането и регулаторните функции, свързани с упражняване на властнически функции в тези случаи.

Следователно, посочените инструменти предвиждат изключения от основните принципи за неприкосновеност на личния живот и респективно за защита на личните данни.

Алинея 4 на чл. 1 от законопроекта разширява необосновано възможността за дерогиране на реда по закона, което не съответства на предвидените изключения от основните принципи. Понятието за лични данни е закрепено в чл. 2, ал. 1 от проектозакона. В определението за лични данни е пропуснато да се посочи, че информацията може да се отнася и до определен субект.

Съгласно текста на чл. 3, ал. 1 от законопроекта "Администратор на лични данни е държавен орган, физическо или юридическо лице, което определя ...". По Конвенцията и по Директивата администратор " ... означава физическо или юридическо лице, публичен орган, институция или друг орган...". Доколкото думите "държавен орган" са поставени пред "физическо или юридическо лице", може да се направи тълкуване, че последните се отнасят само за държавни органи, а това стеснява обхвата на понятието.

Понятието "обработване на лични данни" е дадено в § 1, т. 1 на проекта. Смятаме, че така даденото определение е некоректно, тъй като изброените действия, съгласно предложената редакция, не са определени като операция, а като съдържащи се в автоматични средства.

Текстовете на чл. 4, ал. 1 и 2 от законопроекта подлежат на допълнително обсъждане. Систематичното тълкуване на разпоредбата на ал. 1 от чл. 4 на определенията за регистър и обработка може да доведе до извода, че приложното поле на закона е стеснено в сравнение с това на Директивата.

Разграничаването на автоматизираната и ръчна обработка на лични данни във връзка със структурираните и неструктурирани информационни фондове, необходимо е с оглед възползване от дерогацията по чл. 32 от Директивата.

Алинея 2 на чл. 4 гласи, че "личните данни, обработвани от държавните органи, са служебна информация". Тази разпоредба поставя някои проблеми по отношение обхвата на защита. Неясно е кой законов режим ще се прилага по отношение на такива данни - този за защита на личните данни, регламентирани в проектозакона, или режимът, предвиден по отношение на служебната информация.

С цел по-ясно разграничаване на характера и функциите на нормите, съдържащи се в чл. 7 и 8 на законопроекта, бихме предложили да се разгледат възможностите за прередактиране на чл. 7. Не е въведен един от основните

принципи за обработка на личните данни, изрично провъзгласен в Конвенция № 108, Директива 95/46 и Европейската харта за правата на човека, а именно личните данни трябва да бъдат обработвани почтено и правомерно. Освен това принципът следва да се отнесе към по-широкото понятие "обработка", а не само до получаването на лични данни, както гласи текстът на законопроекта. Предложената редакция на т. 2 на чл. 7 е твърде рестриктивна по отношение на администраторите на личните данни.

Член 7 от Директивата урежда условията и критериите, при които обработката на лични данни се счита за законосъобразна и може да бъде извършвана, чл. 8 се отнася до обработката на специални категории данни, а чл. 10 и 11 от Директивата уреждат задължението за уведомяване на субектите при събирането на лични данни. Несистематичното възпроизвеждане на техните разпоредби в чл. 8, 9, 10 и 15 от проекта води до припокриване на законовите текстове и възможности за тълкуване, които в някои хипотези биха ограничили обхвата на правото на защита на личните данни, а в други - възлагат необосновано тежки задължения на администраторите на личните данни.

Определението за съгласие, ако такова е необходимо, има своето систематично място в чл. 8, т. 2 или в Допълнителните разпоредби на закона и то следва да бъде съгласувано с определението на Директивата. Законът борави с няколко вида съгласие: "изрично", "свободно и недвусмислено, а при необходимост - в писмена форма", "изрично писмено съгласие". Проблемът, който се поставя, е свързан не само с терминологичната натовареност на текста. Член 7 от Директивата се транспонира в чл. 8 от проектозакона. Съгласието, което се изисква по Директивата в общия случай, е свободно и недвусмислено.

Изрично съгласие по Директивата се изисква единствено за случаите на обработката на така наречените специални видове лични данни.

Посочените чл. 8, 9, 10, 15, както и разпоредбата на чл. 25, поставят и други освен горепосочените проблеми и подлежат на допълнително обсъждане.

Комисията по европейска интеграция с единодушие от представените парламентарни групи прие становище, че по принцип предложеният проект на Закон за защита на личните данни е в съответствие с постиженията на правото на Европейските общности. Строго погледнато, набелязаните и други "непълни съответствия" не влизат в пряко противоречие с разпоредбите на Конвенция № 108 и на Директива № 95/46 и гореизложените констатации не трябва да водят до извода, че предложеният законопроект не съответства на *acquis communautaire*. Приемането на такъв закон е абсолютно необходимо, както с оглед законовата защита на едно от основните права на личността, така и за изпълнение на международните задължения, поети от България в контекста на членството ѝ в Съвета на Европа и в хода на преговорите за присъединяване към Европейския съюз.

С оглед гореизложеното, Комисията по европейска интеграция предлага на Народното събрание да приеме на първо четене проект на Закон за защита на личните данни № 102-01-7.

Комисията по европейска интеграция препоръчва на Комисията по правни въпроси като водеща комисия да съобщи изложените забележки между първо и второ четене. Председател на комисията: Даниел Вълчев."

Източник : Народното събрание